

7. Фатеева Н. А. Контрапункт интертекстуальности, или Интертекст в мире текстов. Москва : Агар, 2000. 280 с.
8. Шабат-Савка С. Т. Категорія комунікативної модальності в українській мові. Чернівці : Букрек, 2014. 412 с.

Ключові слова: заголовок, газетний текст, категорія діалогічності.

Key words: title, newspaper text, category dialogue.

ДИХТА НАТАЛЯ МИКОЛАЇВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри іноземних мов, кандидат юридичних наук*

СУЧАСНИЙ СТАН ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

В умовах військової агресії положення нашої держави дуже ускладнилося майже в усіх аспектах. Воєнні дії, численні жертви як серед військових, так і серед цивільного населення України, підвищена небезпека та смертельна загроза визначає діяльність уряду нашої держави насамперед направлену на військове протистояння агресору, залучення інших країн до співпраці та міжнародних перемовин. Особливу увагу необхідно звернути на плідну міжнародну співпрацю країни, роботу ЗМІ та використання політико-юридичної термінології. Звичайно використання нових технічних можливостей, телебачення, Інтернету, он-лайн конференцій, відеозвернень долає територіальні перешкоди, сприяє обміну інформацією великих об'ємів, допомагає пошуку необхідних рішень та допомоги під час он-лайн перемовин, надає інформацію з численних джерел відповідної тематики, а також забезпечує спілкування на відстані у період воєнних дій, в тому числі ефективно функціонує дипломатична співпраця та перемовини на міжнародному рівні.

Так в умовах сьогодення дуже актуальним є використання політико-юридичної термінології на різних мовах, насамперед на українській та англійській мовах, з метою подолання воєнного конфлікту, оскільки фіксуються воєнні злочини окупанта, готуються проти держави-агресорки обвинувачення і відповідні судові справи, перекладаються на англійську мову та направляються звернення до Європейського Суду з прав людини, направляються оформлені належним чином та перекладені англійською справи до міжнародних судів, звертається увага міжнародних ЗМІ, дипломатів та урядів інших країн стосовно військової агресії на території України. Мова правників займає найважливіші позиції суспільного життя і є складовою сучасної цивілізації, яка обслуговує не лише вузькоспеціалізовану аудиторію юристів, а є прийнятною для державних чиновників, політиків, дипломатів та представників ЗМІ,

а також здатна активізувати міжнародну співпрацю щодо гуманітарної, фінансової та військово-технічної допомоги, чим і викликає найбільшу зацікавленість населення.

Саме юридичний термін – це слово або словосполучення, що виражає поняття з правової сфери суспільного життя і має визначення в юридичній літературі (нормативно-правових актах, юридичних словниках, довідниках, енциклопедіях, наукових працях тощо) [2, с. 482]. Проте процес термінотворення та терміновикористання має надзвичайно глибокий зміст, що продиктовано аналізом суспільних потреб сьогодення. Завдяки феномену римського права, ці терміни сформовані, реалізовані й актуальні, але обмежені у використанні за лексичним значенням, що пов'язано з конкретикою використання і кожен термін є вузькоспеціалізованою номінантою, але всі разом складають групу міжнародного фонду термінів.

Актуальною також є проблема розуміння юридичного терміну при перекладі, що не допускає порушення структури оригінального терміну, хоча походження юридичних термінів має спільне коріння, про що свідчить аналіз англо-українських словників юридичних термінів та першоджерела римського права (наприклад, *contract* – контракт – *contractus*, *process* – процес – *processus* підтверджують однакове розуміння термінів на латинській, українській та англійській мовах), проте під час перекладу юридичних термінів перекладачеві потрібно враховувати лінгвокультурологічні особливості перекладу та специфіку образів культур, між якими є комунікація. Це пов'язано з тим, що Україна, Велика Британія та Сполучені Штати Америки належать до різних правових систем. Україна належить до романо-германської або континентальної юридичної системи, а Великобританія і США до англосаксонської. Отже, враховуючи лінгвокультурологічні особливості перекладу, юридичні документи – контракти, договори, угоди, домовленості – значно різняться за своєю структурою і відрізняються вживаною лексикою, існуючими поняттями, тощо [3, с. 49].

Аналізуючи практичний матеріал, слід пам'ятати, що юридична термінологія Англії була повністю сприйнята її колонією, проте власні юридичні терміни США отримали політико-юридичне забарвлення. Виникнення суто американських термінів права визначається швидше екстралінгвістичними факторами, наприклад, наявністю писаної конституції США, різницею в державному ладі Великобританії та Сполучених Штатів, а також певними історичними чинниками у розвитку термінології права США.

Також продовжується процес формування нових термінів, в тому числі політико-юридичних, також відбувається корегування значення існуючих термінів, при цьому може бути як звуження значення, так і розширення значення, бо сучасні юридичні явища отримують більш точне розуміння, інтерпретацію й сучасну назву в умовах сьогодення, чому сприяє міжнародна співпраця та запозичення зарубіжного досвіду.

Особливу роль в процесі термінотворення відіграє така наука як термінографія, що вивчає теорію та практику створення спеціальних

термінологічних словників, яка поєднує терміноведення та лексикографію як симбіоз тлумачення термінів та мистецтво створення словників різних типів. Насамперед зацікавленість проявляється у наявності словників термінології вузькоспеціалізованого напрямлення. Яскравим прикладом англо-українського спеціалізованого словника, а саме юридичного напрямлення є English-Ukrainian International Case Law Dictionary, що є комплексним лексикографічним дослідженням науковців-правників та науковців-лінгвістів на базі оригінальних та актуальних юридичних документів Венеціанської Комісії, рішень Європейського Суду з Прав Людини [1, с. 4].

Крім того, необхідно враховувати новітні технології, а саме сучасні електронні двомовні словники юридичних термінів, які об'єднують в собі такі функції як перекладацьку, так й інтерпретаційну; передбачає оновлення та поповнення словникового запасу в залежності від потреб користувачів, значно скорочує затрати часу перекладача юридичних документів під час підготовчої стадії, чим покращується якість перекладу.

Складне становище України, нестабільність, агресія окупантів спонукають Україну переглядати національне та міжнародне законодавство, аналізувати лексичне значення кожного юридичного терміну з підбором більш правильного перекладу на англійську, враховуючи сприйняття британською та американською спільнотою під час ініціювання та оформлення міжнародних договорів співпраці, угод, домовленостей, які всі направлені на те, щоб вимагати виконання зобов'язань партнерами та змушувати застосовувати санкції стосовно агресора іншими цивілізованими країнами, звертаючись до надбань римського права та використовуючи юридичну термінологію для досягнення найголовнішої мети – припинення війни, бо кожна дія починається зі слова, оформленого належним чином.

Список використаних джерел:

1. Англо-український словник юридичних термінів / за заг. ред. проф. С. В. Ківалова, доц. Ю. В. Юлінецької; МОН України, НУ ОЮА. Одеса : Юридична література, 2018. 548 с.
2. Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю. С. Шемшученко та ін. К. : Вид-во Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана. Т.6: Т-Я. 2004. 768 с
3. Теорія держави і права : підручник / О. Ф. Скакун. Х. : Консул, 2005. 656 с.

Ключові слова: Електронний словник, словник, юридичні терміни, юридична термінологія, термінографія, переклад.

Key words: Electronic dictionary, dictionary, legal terms, legal terminology, terminology, translation.